ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 sierpnia 1928 r.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 16 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 7**

Okólnik
Do PP. Fabrykantów Wyrobów Ceramicznych

Toczące się od kilku tygodni rokowania zawodowych związków robotniczych z przedstawicielami pracodawców różnych gałęzi przemysłu i handlu o nowe taryfy zarobkowe płacy, rozbijały się stale o bezwzględne stanowisko tychże związków i daleko idące ich żądania podwyżki dotychczasowych płac aż o 35 proc. Zrozumiałe, że tak nieuzasadnionej wysokiej i nagłej podwyżki przemysł absolutnie niezniósłby, to też przedstawiciele jego stali na stanowisku, że nie można nic dołożyć, szczególnie w przemyśle ceramicznym, gdzie widoczna jest psująca się konjunktura i wyraźne załamywanie się cen. Twardo stanęła przedewszystkiem na tem stanowisku prowincja, która wskazywała na to, że nawet dotychczas obowiązującej taryfy płacy nie może stosować wobec dość znacznych lokalnych dyferencyj cen za cegłę.

Groźne zapowiedzi strajku przeciwko któremu wypowiedzieli się zebrani na ostatniem ogólnem posiedzeniu PP. Członkowie sekcji ceramicznej, niebezpieczeństwo, że w razie wybuchu strajku robotnicy cegielń z prowincji znajdą zatrudnienie częściowo przy rozpoczynających się żniwach, a robotnicy cegielń poznańskich przy pracach budowlanych dla Powszechnej Wystawy Krajowej, widmo kilkutygodniowego i przewlekłego strajku w przemyśle ceramicznym okręgu warszawskiego, który doprowadził i tak do bardzo poważnej podwyżki robocizny, przemysłowi zaś odebrał znakomitą część produkcji i naraził go na bardzo poważne straty — wszystko to wpłynęło na to, że jednakże po długich naradach w myśl dyrektyw ostatniego ogólnego zebrania, wyłoniona Komisja Pracy złożona z przedstawicieli cegielń prowincjonalnych i poznańskich, zaproponowała bardzo drobną podwyżkę, obracającą się w granicach wskaźnika drożyźnianego za czas od zawarcia ostatniej taryfy do chwili obecnej. Dla orjentacji podajemy, że wskaźnik drożyźniany wzrósł według notowań urzędowych od 3,5 — 4 proc.

Propozycja tak minimalnej podwyżki wobec tak wygórowanych żądań wywołała pewną konsternację w związkach robotniczych. Ze swej strony postanowiliśmy nic więcej nie dołożyć, choćby nawet miało dojść do niepożądanego nota bene strajku.

Wobec tego pertraktacje zostały zerwane, związki robotnicze proklamowały zatarg i udały się na drogę arbitrażową do Okręgowej Inspekcji Pracy. Ostatecznie w piątek dnia 10. bm. odbyło się posiedzenie w Inspekcji Pracy, gdzie przedstawiciele nasi zadokumentowali jeszcze raz swe stanowisko i medjacja p. Inspektora doprowadziła jednakże ostatecznie do zawarcia nowej taryfy, której tekst podajemy niżej.

Nasza Komisja Pracy nie zeszła nic ze swego stanowiska i podwyżka nieznaczna w granicach wspomnianego wskaźnika drożyźnianego została przyznana tylko dla utrzymania tak pożądanego spokoju i normalnej pracy.

W innych gałęziach przemysłu toczą się również pertraktacje i należy spodziewać się znacznie większej podwyżki.

Umowa zbiorowa

Pomiędzy Związkiem Pracodawców na obszar Województwa Poznańskiego, grupą przemysłu ceramicznego w Poznaniu z jednej strony a Związkami robotniczemi: a) Związkiem Robotników i Rzemieślników Z. Z. P. w Poznaniu, b) Chrześć. Zjedn. Zawodowem w Rzplt. Polskiej Poznań—Pomorze, c) Polskim Związkiem Zawodowym Pracowników w Przemyśle i Handlu „Praca" Poznań — z drugiej strony, zawarto następującą umowę zbiorową:

§ 1.

Umowa niniejsza obejmuje przemysł ceramiczny.

§ 2.

Od 9 sierpnia 1928 wzgl.. od następnej wypłaty obowiązują w cegielniach następujące taryfowe płace godzinne:

dla palaczy przy kotłach 0,78 zł; dla palaczy przy piecu 0,78 zł; w szachcie przy nakładaniu gliny 0,78 zł; na garnku (walcach) 0,78 zł; wywożenie z pieca 0,78 zł; przy ustawianiu 0,78 zł; przy prasie cegły dziewczęta 0,55 zł; przy wózkach od prasy i pieca 0,55 zł; chłopcy 0,46 zł; dziewczęta 0,46 zł; gamowanie (Stapeln) 0,46 zł; przy prasie dachówek, dren 0,50 zł; w runsztunkach 0,47 zł.

Palaczom przy kotłach oblicza się 9 i pół godzin.

§ 3.

Taryfowe płace godzinne, wymienione w § 2-gim są dla odnośnych kategorji pracowników płacami podstawowemi i mogą być podwyższane poszczególnym pracownikom w zależności od ich zdolności i okresu czasu przepracowanego w danym zakładzie pracy.

Związek Pracodawców wpłynie na swych członków, aby w cegielniach podstawowe stawki taryfowe były przestrzegane także wobec nowo przyjętych pracowników.

§ 4.

Płace akordowe i premjowe regulują poszczególne przedsiębiorstwa indywidualnie, przyczem gwarantuje się conajmniej 15 proc. zwyżki ponad stawkę godzinną wtenczas, gdy akord jest wyrobiony. O ile akord nie jest wyrobiony, płaci się tylko stawkę godzinną.

§ 5.

Wyłącza się z pod działania niniejszej taryfy: Bydgoszcz miasto i powiat, Inowrocław miasto i powiat, oraz powiaty Wyrzysk i Szubin, ponieważ na ich terenie obowiązują taryfy pomorskie.

Celem właściwego zastosowania niniejszej taryfy w poszczególnych miejscowościach Województwa Poznańskiego, ustanawia się dwie klasy miejscowości.

Do klasy I. należą: Poznań i obręb 10 klm. od centrum miasta a także Ostrów i Gniezno z obrębem swym 5 klm.

Do klasy II. należą: Wszystkie miejscowości pozostałe.

Klasa I. stosuje płace wyznaczone w § 2-gim.

Klasa II. stosuje płace o 10 proc. niższe.

§ 6.

Zastosowanie umowy.

Strony niniejszej umowy obowiązują się roztoczyć swą pieczę nad przestrzeganiem przez swych członków zasad i ustanowionych płac taryfowych.

§ 8.

Umowa niniejsza obowiązuje od 9 sierpnia 1928 roku do 28 lutego 1929 roku.

O ile w terminie jednomiesięcznym przed jej upływem nie nastąpi pisemne wypowiedzenie, przedłuża się umowa na czas nieokreślony, przyczem zachowuje się ten sam termin wypowiedzenia pod koniec miesiąca kalendarzowego.

Poznań, dnia 10 sierpnia 1928 r.

Związek Pracodawców na obszar Województwa Poznańskiego Tow. zap. z siedzibą w Poznaniu.

Przewodniczący grupy ceramicznej:
(—) St. Mieczkowski. Prezes w z. (—) Łyczywek.
Syndyk: (—) Zegalski.

Związek Robotników i Rzemieślników Poznań:
(—) Sporakowski.

Polski Zw. Zawodowy Pracowników w Przemyśle i Handlu „Praca" (—) Borysiak.

Chrześć. Zjedn. Zawodowe Rzplt. Polsk. Poznań—Pomorze (—) Bresiński.

Zarządzone wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

W numerze 169 „Monitora Polskiego" z dnia 5 lipca 1928 r. ogłoszony został statut Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, część I regulamin wyborczy.

Jednocześnie ze wspomnianym statutem Minister Przemysłu i Handlu na podstawie art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lip-

ca 1927 r. o Izbach Przemysłowo-Handlowych (Dz. U. R. P. nr. 67 ogłosił wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Izba przemysłowo-Handlowa składa się z 50 radców z wyboru i 5 radców mianowanych przez Ministra Przemysłu i Handlu, nadto w skład Izby może wejść w drodze kooptacji nie więcej niż 5 radców.

Izba dzieli się na dwie sekcje, I przemysłową, II handlową, każda sekcja składa się z 25 radców z wyboru.

Radcowie z wyboru powołani zostają do Izby w liczbie 20 w drodze wyboru przez ogół tych, którym przysługuje prawo wybierania w myśl art. 4 regulaminu wyborczego, oraz w liczbie 30 w drodze wyboru przez zrzeszenia gospodarcze, które na wniosek komisarza wyborczego przy każdych kolejnych wyborach zostaną wyznaczone przez Ministra Przemysłu i Handlu z prawem powołania radców do Izby.

Prawo wybierania przysługuje:

1. osobom fizycznym (bez różnicy płci), opłacającym świadectwa przemysłowe od posiadanych w okręgu Izby przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, albo od uprawianych zawodowo i samoistnie w okręgu Izby zajęć określonych poniżej.

2. osobom prawnym oraz spółkom, nieposiadających osobowości prawnej, opłacającym świadectwa przemysłowe od posiadanych w okręgu Izby przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych.

3. przedsiębiorstwom przemysłowym lub handlowym państwowym, samorządowym i korporacyj publicznych położonym w okręgu Izby i opłacającym świadectwa przemysłowe a nieposiadającym osobowości prawnej.

4. Osobom fizycznym i prawnym, oraz spółkom nieposiadającym osobowości prawnej opłacającym świadectwa przemysłowe od posiadanych w okręgu Izby filji swych przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, położonych poza okręgiem Izby.

Do przedsiębiorstw przemysłowych zalicza się wszelkie przedsiębiorstwa wymienione pod literą C części II taryfy, załączonej do art. 23 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym ((Dz. U. R. P. nr. 79 poz. 550) z wyjątkiem przedsiębiorstw, uznanych za przemysł rzemieślniczy według przepisu art. 142 i art. 143 rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. nr. 53 poz. 468). Do przedsiębiorstw handlowych zalicza się wszelkie przedsiębiorstwa wymienione pod literą A i B. części II tar., załączonej do artykułu 23 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym w granicach kategoryj wymienionych w art. 7 ustęp II omawianego regulaminu.

Do zajęć wspomnianych w p. 1 ustępu pierwszego zalicza się zajęcia przemysłowe wymienione pod literą D części III taryfy, załączonej do art. 23 wyżej wymienionej ustawy, z wyjątkiem zajęć przemysłowych kategorji III, uprawianych na podstawie umowy o najmie pracy oraz zajęć przemysłowych kategorji IV uprawianych bez posiadania własnej stałej siedziby.

Na równi ze świadectwem przemysłowym, opłacanem przez osoby i spółki wymienione w punkcie 4 ustępu 1, traktuje się kartę rejestracyjną nabytą przez nie na zakład hurtowy sprzedaży wyrobów własnej produkcji.

Regulamin wyborczy przepisuje system pluralny wyborczy i to ze względu na wysokość zatrudnienia w poszczególnych przedsiębiorstwach.

Każdej osobie fizycznej, spółce nieposiadającej osobowości prawnej jakoteż każdemu przedsiębiorstwu posiadającemu w myśl ustępu pierwszego pkt. 3 prawo wybierania, przysługuje jeden głos. Natomiast każdej uprawnionej do wybierania osobie prawnej przysługuje więcej niż jeden głos, a mianowicie: 1) dwa głosy, jeżeli należąc do grupy wyborczej-handlowej, zatrudnia w zakładach posiadanych w okręgu izby ponad 15 do 100 pracowników, należąc zaś do grupy wyborczej przemysłowej — ponad 50 do 100 pracowników; 2) trzy głosy bez względu na grupę wyborczą, jeżeli zatrudnia w posiadanych w okręgu Izby zakładach ponad 100 do 200 pracowników; 3) cztery głosy bez względu na grupę wyborczą jeżeli zatrudnia w takichże zakładach ponad 200 do 300 pracowników; 4) pięć głosów bez względu na grupę wyborczą jeżeli zatrudnia w takichże zakładach ponad 300 do 500 pracowników; 5) sześć głosów bez względu na grupę wyborczą, jeżeli zatrudnia w takichże zakładach ponad 1000 pracowników. Ilość pracowników przyjmuje się zgodnie ze stanem liczebnym ubezpieczonych na wypadek choroby w kasach chorych okręgu Izby, istniejącym w czasie oznaczonych przez główną komisję wyborczą.

Wszyscy wykonywujący we własnem lub cudzem imieniu czynne prawo wyborcze, powinni mieć ukończonych 25 lat życia, posiadać własnowolność i obywatelstwo polskie. Prawo wybieralności posiada każdy, kto ukończył 30 rok życia i ma prawo wykonać w którejkolwiek grupie lub kategorji wyborczej prawo wybierania do Izby, przysługujące mu: bądź osobiście, bądź w cudzem imieniu, równolegle nawet do innych osób.

Posiadający prawo wybierania w grupie przemysłowej dzielą się na dwie kategorje wyborcze, z której pierwszą stanowią osoby, spółki i przedsiębiorstwa, obowiązane do nabycia świadectw przemysłowych I, II i III kategorji dla przedsiębiorstw przemysłowych, drugą zaś obowiązane do nabycia świadectw przemysłowych IV, V, VI, VII i VIII kategorji dla przedsiębiorstw przemysłowych, z wyłączeniem tych ,które należą do przemysłu rzemieślniczego według przepisu rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. nr. 53 poz. 468).

Posiadający prawo wybierania w grupie handlowej dzielą się na dwie kategorje wyborcze z których pierwszą stanowią osoby spółki i przedsiębiorstwa, obowiązane do nabycia świadectw przemysłowych I i II kategorji dla przedsiębiorstw handlowych, drugą zaś obowiązane do nabycia świadectw przemysłowych III i IV kategorji dla przedsiębiorstw handlowych, oraz świadectw przemysłowych I, II, III i IV kategorji dla zajęć przemysłowych uprawianych w warunkach, określonych w artykule 4 ustępie drugim omawianego regulaminu.

Radcowie z wyborów ogólnych powoływani są w liczbne 10-ciu w grupie przemysłowej i 10-ciu w grupie handlowej. W grupie przemysłowej pierwsza kategorja wyborcza wybiera czterech radców, druga zaś kategorja wybiera 6 radców. W grupie handlowej pierwsza kategorja wybiera 6 radców. druga zaś kategorja wyborcza wybiera czterech radców.

Jak już wspomnieliśmy na wstępie z ogólnej liczby 50 radców, 20 radców zostanie wybranych z wyborów ogólnych, 30 radców w drodze wyborów przez zrzeszenia gospodarcze.

Przy wyznaczaniu zrzeszeń mogą być brane pod uwagę tylko te, które istniejąc w sposób prawem przepisany conajmniej lat trzy przed zarządzeniem wyborów, mają według swych statutów za zadanie działalność, związaną z reprezentacją zawodowych interesów przemysłu i handlu. Zrzeszenia gospodarcze wybierają 15 radców do sekcji przemysłowej i 15 radców do sekcji handlowej. Liczba radców którzy mają być powołani przez każde zrzeszenie, określi Minister Przemysłu i Handlu. Wybór radców przez zrzeszenia gospodarcze odbywać się będzie na walnych zebraniach tychże, którym przewodniczyć musi komisarz wyborczy lub wyznaczony przez niego członek głównej komisji wyborczej.

Radcowie z wyboru powoływani są na lat 6. Co trzy lata ustępuje według starszeństwa wyboru połowa radców, powołanych do Izby z wyborów do Izby i połowa radców, wybranych przez zrzeszenia go-

spodarcze; w celu ich zastąpienia przeprowadza się przed upływem wymienionego terminu nowe wybory.

Niezależnie od liczby 50 radców z wyborów, przysługuje prawo mianowania 5 radców Ministrowi Przemysłu i Handlu. Pozatem plenum Izby pod przewodnictwem komisarza wyborczego może uchwalić kooptację mniej niż 5-ciu radców lub może powziąć uchwałę o zrezygnowaniu z prawa kooptacji.

Omawiane zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu o wyborze do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu zawiera wreszcie cały szereg przepisów technicznych, tyczących się sposobu przeprowadzania wyborów, w szczególności ustalenia komisji wyborczej, listy wyborców i samego głosowania.

Ze względu na to, że główna komisja wyborcza poda we właściwym czasie do publicznej wiadomości odpowiednie przepisy regulaminu wyborczego, i ze względu na to, że podanie wszystkich przepisów technicznych przekracza ramy naszego wydawnictwa, pomijamy je odsyłając członków do numeru 169 Monitora Polskiego.

Równocześnie z zarządzeniem wyborów Minister Przemysłu i Handlu mianował dr. Franciszka Hempowicza, naczelnika wydziału przemysłu i handlu urzędu wojewódzkiego w Poznaniu Komisarzem Wyborczym tutejszej Izby.

Do komisji głównej wyborczej weszli pp. prezes Samulski, dyr. Pawłowski, syndyk Waschko, Otmianowski, Kałamajski i dyr. Sikorski.

Okręg Izby obejmujący powiaty gostyński, grodziski, jarociński, kępiński, kościański, koźmiński, krotoszyński, leszczyński, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, odolanowski, ostrowski, ostrzerzowski, pleszewski, poznański, rawicki, szamotulski, śmigielski, śremski, średzki, wolsztyński i wrzesiński został podzielony na 14 obwodów.

Równocześnie główna komisja wyborcza zgodnie z art. 10 regulaminu wyborczego powołała do każdego obwodu miejscowe komisje wyborcze z pośród przedstawicieli kół przemysłowo-handlowych w liczbie 5 członków i takiejże ilości zastępców dla każdego obwodu.

Izba Skarbowa w Poznaniu została powołana do dostarczenia listy uprawnionych do głosowania na podstawie wykazu wszystkich obowiązanych w okręgu Izby Przemysłowo - Handlowej do nabycia świadectw przemysłowych.

Przypuszczalny termin wyborów przewidywany jest na początek października, wyborów zaś przez zrzeszenia gospodarcze, na miesiąc listopad.

Nowa taryfa celna.

Jak wiadomo wchodzi w życie nowa taryfa celna na podstawie zawartej z Czechosłowacją IV umowy dodatkowej. Od 1 sierpnia 1928 r. mają być zatem na podstawie odpowiednio wystawionych i wizowanych świadectw pochodzenia stosowane do towarów pochodzących i przychodzących z Czechosłowacji, stawki celne podane w wykazie umieszczonym w Monitorze Polskim nr. 174 z dnia 31 lipca. Jak już w całej prasie odbiło się głośnem echem, Rząd przyznał Czechosłowacji bardzo poważne zniżki celne czyniąc wyłom w ustawie o waloryzacji ceł.

Zainteresowani członkowie znajdą wysokość przyznanych zniżek celnych na poszczególne towary we wspomnianym wyżej numerze Monitora, do którego odsyłamy nie mogąc w wydawnictwie naszem podać kilku stron zróżniczkowanej taryfy.

W tymże samym Monitorze poz. 357 ukazał się okólnik w sprawie polsko-francuskiego protokółu dodatkowego podpisanego w dniu 8 lipca 1928 r.

Z dniem 1 sierpnia przyznaje Polska jako uzupełnienie do konwencji handlowej polsko-francuskiej z dnia 9 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 67 poz. 468 rok 1925) zniżki celne, na podstawie odpowiednio wystawionych i wizowanych świadectw pochodzenia w stosunku do win pochodzących, lub przychodzących z Francji.

A zatem od 1 sierpnia 1928 r. cło konwencyjne będzie wynosić na wino winogronowe w beczkach, zawierające do 15 proc. alkoholu za 100 kg 20 złotych, za wino winogronowe w innem opakowaniu: niemusujące do 15 proc. alkoholu 74 złote i za wino musujące 310 złotych.

W sprawie podatku przemysłowego.

Ministerstwo Skarbu
L. dz. V. 3216/1/28 r.

Warszawa, dnia 4 lipca 1928 r.

Upoważnienie naczelników urzędów do ograniczania zaliczek kwartalnych na podatek od obrotu.

Do wszystkich Izb skarbowych i wydziału skarbowego województwa śląskiego w Katowicach.

Zdarzają się sporadyczne wypadki, że dzięki wyjątkowo niekorzystnej konjunkturze, bieżące kwoty obrotów niektórych przedsiębiorstw, w porównaniu z obrotami osiągniętemi w roku ubiegłym, ulegają znacznemu obniżeniu.

W takich warunkach, gdy płatnik nie prowadzi prawidłowych ksiąg handlowych, opłacanie zaliczek kwartalnych w wysokości, określonej w ustępie II art. 56 ustawy o państwowym podatku przemysłowym może niekiedy okazać ujemny wpływ na egzystencję gospodarczą przedsiębiorstwa, a nadto uiszczenie zaliczek w kwotach, określonych na podstawie wymiaru podatku od obrotu za rok ubiegły, pociąga za sobą w ostatecznym wyniku nadpłatę podatku.

W celu ulżenia zasługującym na to płatnikom, Ministerstwo Skarbu upoważnia niniejszem naczelników urzędów skarbowych do ograniczenia bieżących zaliczek kwartalnych do kwot, odpowiadającym istotnie osiągniętym obrotom.

Ograniczenie kwot przypadających zaliczek kwartalnych nastąpić może tylko na indywidualne podania płatników, wniesione przed terminem płatności każdej zaliczki kwartalnej i nie inaczej jak po uprzedniem stwierdzeniu, że faktycznie bieżące obroty przedsiębiorstwa znacznie się zmniejszyły.

Przyznając niniejszem uprawnienie, Ministerstwo Skarbu zwraca uwagę, że stosować go należy z całą oględnością, oraz poleca izbom skarbowym, aby przy sposobności lustracji urzędów badały, czy udzielone ograniczenia znajdują w aktach i w stanie faktycznym należyte uzasadnienie. Okoliczność ograniczenia zaliczek kwartalnych notować będą urzędy skarbowe w uwadze księgi biorczej oraz w arkuszu wymiarowym nad przedziałkami, dotyczącemi wymiaru za dany okres podatkowy, a podania płatników wraz z referatami decyzji, przechowywać w odrębnej teczce dla celów kontroli.

(—) P. Michalski, po. Dyrektora Departamentu.

Obniżenie taryfy inkasowej w PKO.

Dotychczasowe opłaty, pobierane przez PKO. za inkaso weksli i czeków, zostały znacznie obniżone.

Obecnie pobiera PKO. za inkaso weksli miejscowych 1 promille minimum 50 groszy, a przy kwotach weksli ponad złotych 2000 tylko ½ promille. Przy wekslach inkasowanych za pośrednictwem oddziałów P. K. O. zalicza się oprócz stawek powyższych 50 groszy od każdego weksla tytułem porta.

Przy inkasie weksli w miejscowościach, w których posługuje się PKO. korespondentami, względnie pośrednictwem urzędów pocztowych, pobierana należytość jest zależną od wysokości obrotu weksla, a zaczyna się od 1,25, względnie 1,75 zł. Za inkaso czeków bankowych PKO. pobiera 1 promille, minimum 50 gr., za inkaso zaś w miejscowościach gdzie niema oddziałów PKO. stawki są takie same jak za inkaso weksli. Przy zwrocie weksli zaprotestowanych lub nie wykupionych zalicza PKO. tytułem kosztów 70 groszy od sztuki.

Obniżenie opłat inkasowych PKO. jest nowem udogodnieniem z jakich korzystają klienci tej instytucji.

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1928.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Władysław Szczepański.